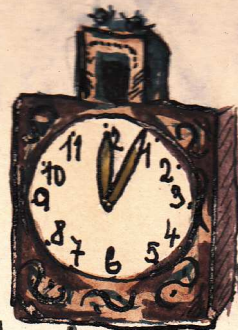

Rok ve Zvycích a obyčejích našeho lidu!

Tri krále:

Den před 6. lednem se mětina roda a křída. 6. ledna se hoří ostroji za skále. Mají ilor ministroutky, neb postačí i mamincina kříse hlá a na hlav, královská kruna s pytlíku papírného (od cukru) sestřizemý na něm kříž a jde se! Tri chodí od staneu' ke staneu', na dneú napíší K+M+B a leto- počet nového roku (1958) v síni na dneúni spustí kolečku. Dra jsou hlý, jedou si na čmí obličej a předstauje čmého krále. u nás ve křávicích spírají:

My tu králové jdeme k vám,
 [Štěstí, zdraví, míru vám.]
 Štěstí, zdraví, dlouhá léta,
 [My jsme k vám přišli zdaleka.]

Daleká je cesta naše,
 [do kletina mysl naše.]
 Co ty čmý, co tam vradu,
 [nystupujš na nás brachu?]

solo:
 "a já nejsem žádný čmý,
 [já jsem od slunce opálený.]
 slunce je toh přčina,
 [že je má tvář opálena.]

Kdybys byl na slunce uchodil,
 [nebyl bys ses tak opáčil.]
 a já čmý nystupuju,
 [nový rok vám všem křsnu.]
 a my všichni nystupujem,
 [a nový rok vám všem křsnu!!]

Za tuto kraldu dostávali peníze, koláče, jablka atd. Na
tú kraldu se olili postříkalo svěcenou vodou, aby lépe rostlo.

Hromnice: (Hromnice)

2. února světí se náš lid erdobu svíčky - hromničky,
kteří zasvěcuje se bouřky a modlí se při nich, kromě toho se
uměvují, když přijde kněz k nemocnému s Pánem Bohem. (pomocník)

Masopust:

od tui kraldu, až do popeleční středy je masopust, doba
plesu, zábav a natek. Poslední čtvrtěk před popelem se jmenuje
tučný čtvrtěk. Toho dne se pekou suad v každém stavení šišky
a kolíčky. Nejveselejším dnem bylo poslední úteuf - maso-
pustní úteuf, jímž se kněží veselí obdobi. Toho dne se chodí
za maškany. To byl zvyk ve vínačích do nedávna udržovaný
(1913). Já to ještě dobře pamatuji. Přestrojena mládež, udělala
původ obci, samozřejmě i s hudbou (alespoň harmonika muselo
byť) to bylo smiehu a legrace nebo to vyrost co příchod se
odehrával v tomto přestrojení a každý se snažil byť nepoznat.
Byli tu kněžny, cikanky, medvěd, raudrök, šihák v bílých
ukaričkách a slunečnicem a jiní a jiní, dle fantazie mláde.
Odpoledne byl již polonátek. Původ se khal s velkým
veselím do hospody a zábava vstoučení s masopustem
začala. masky volili si tanečnický až do půl noci, kdy bylo
odmaskování. Za zpěm a radosti kněvil poslední masopustní
den. Tentž zvyk již u nás pominul - škoda ho byl
svědění pro ústou vesnici. Zeu maškarní plesy zbyly
s těto staré tradice. Byla to stará a dávna vzpomínka
na uctívání přirodních bohů pohanských.

Smitelna nedele:

Patna nedele se zove postni. Smitelna. Na smitelnu nedeli nosily deti jednou nitricku a obrázku Panny Marie. To se vyušela zima (smilka) ze vsi a házela se do vody aby odplavala. Tento zvyk take u nas byl ve forme koledy, ale již dávno co deti říkaly:

Smil plave po vodě,
nové léto k nám jde.
A ty svata Markyto,
dej nám pros na léto zito,
na všechu pliti,
co nám Pan Bih naděti.

Zelený čtvrtek:

Na zelený čtvrtek umlknu všude zvonu a zvonění nahrazuje zvyk řehtaček, klapáček. To mládež se se řadí u kapličky a hři přoklepávají a pak celý púrod malí drobtiny kvačické ohledou ulou nes. a skouči u křižku za vsi k keradičum, kde se spji splichně púrodli. Tak zvoní (klopají) deti až do hile sloty. Na hile slotu vždy přimě ve chváce hodin tulaš na násvi u kapličky aťroubil a bařdi ať dělal co dělal zústal stát tam kde byl, aby 5 minutami ticho uctil památku podlých hodinů národa. To se zostavily i sobriky, ulaky postě vše 5 minut věrnob metným čekum.

Pondělí velikonoční:

Na velikonoční púrdeli si hři upletli s mloucho pústi "hodnačku", mlouli púmbásku ozdobenou bavunými hadičky. Ji sřlehali, každé děně, aby púy bylo púzně a

šodali od nich pomlázku. (malovaná neje - kráslice) Jen na
přestupný rok museli pomlázku darovat horší děvčatům,
malý koleduiči chodili po stavem s hodnocákou a
koleduovaly:

Hody, hody doprody,
dejte čemene vejček,
když nedáte čemene,
dejte aspoň lílí,
slepíčko vám snese jiné.
Kvákou na dvře,
na zeleném proučku,
ať se proutek otví
kubel piva matři.

Jen vy páni pijte,
jen se nepijte.
Skot panenko drody,
juty čmí jahody.
Přec pak lych tam skáhalo,
kde lych si je usušilo.
U pana Víta,
Vít není doma,
jel do Berouna,
pro čtyři skopce,
pro pátého berana
snědli jmeho do rána.

Za koludu dostala mládež, pomlázky (vejce) či peníze.

APRIL!! Apřílem se dosud vyrábí 1. a posledního dubna.
To je již jaksi doveden, lhat a udílat si špijm i s lidí ke kterým
by jme si to jindy nedovolili. Tento ryse má ráda klamě mládež.
a tak některé rekany a přání lípají takového ránu, že se i ten
lystějši nechá nachytat. Klu et, přiklne klub celý upocený a
rola, stejíku honem k sousedství a již je pryč, ani stejíka
nenapadne usne špiji a jde - a tu máš, tam nic nemůdi
jen mu řeknu, že je apříle a někde se zavahu koukají dvě
veselí oči s hordou klubů jak stejda nalít na Apíle.
Vymýšlejí se různé a různé nápady, tot se u nás ještě dělá.

Pálení čarodějnic: je to jeden z nejstarších zvyků u nás. To již na týden před Filipem a Jakubem (1.4.) sháší mládež dům a trů, aby měla velikou hranici, kterou rovnají na pokraji nízkých (mezi klínem cest - ke stělnici a do pařezu) celý rok se scházejí křtůsta, ty se mačejí do oleje, raseliny, dehtu atd., aby dobře hořela. Večer 30. IV. shromáždí se mládež i dospělí u hranice a když v okolí žyří, Podmolet vyplavou ohně zapálení také svoji hranici. Od ní se šípalují křtůsta a vyhasují se do rýže. Dělaví se púrody, kruhy je to v doli huská podíraná na rej pohyblivých pochodů. Když ohně neshlé do rýže začne přeskakování hranice. Kdo dobře skoci má celý rok štěstí. Dlouho do noci trvá tato radostná a divná záhava. Když ohně dohasinal zpívali jsme si naše oblíbené písně kolem ohně do stichli noci.

Cestičky: Toto se nedělá daleko široko a proto je to až do dnešní doby zvyk zcela vinařský. Tedy pokudvích dluha předvečer 1. máje neb v noci, sejdou se "všichni" hři vinaře. Jednat proto aby všem svobodným děvčatům, daly pro svou krásnou májku a za druhé, aby uylili cestičku k milému či milé a vše rápnou. Je to cestička kudy a odkud chodí milý k mátkum a ráno bílá vána od dřevk zpradi i mnohou tajnou lásku. Samozbou hři hřidají jeden druhého, aby mu ji nikdo neupil a tak nezpradiil tajemství lásky. Je to ovšem marné želo až hřro ráno neb již za světlo, nenápadně přelichne hřch a přšinka je hřtra. Je-li milý či milá z druhé vesnice, ryude se

lím směrem, šipka a nápis - Bykš či Věradice postací,
 aby je vědělo kam mívá. Děvčata ráno cestičku nametali
 (maloště jde-li o tajnou lásku) to ovšem nepomínají a cesta
 bělá drží celý měsíc ka i déle. Za okupace nebylo rána
 tedy to nahradily pleny, pílky ka i řezanka, cizí a
 nesaměemí lidé jdoucí přes Věradice melice se diví mo
 co tu máte ty věci?

Stapočeské máje:

Hři postavili vysoký štihlý smek či jedle, až
 k vrcholku hladce okleštěná a měkká je ozdoben měncem a
 perutými šabou. Máj přinesli hři v noci, byla hladená
 a nikdy se nedali naši hři chytit. Má to nice píraku a
 je to takhle starého ryku. V noci vsi stojí většinou máj
 pod kapličkou proti čp. 22. neb u hospody na placi proti
 čp. 6. Máj se musela, až do dne praxe uhlídat, aby ji
 hři se srovnání nemice neodnesli neb to bylo strašná
 ostuda. Tak se prováděly máje. Mladě v máji se sešla
 v národních kroji. Tak šli nemice a dávali pít A. 20.
 "přetu" a sráli na máje. Hudla hrála pod máji se
 tancilo. Májovník (kral) přinesl ič pod ozdobou máji
 někdy nějakou historický kousek divadelní hry. To skončení
 se šlo do hospody, kde se zpívalo a tancilo až do večera.
 To byla hodina, která určena k tomu aby se máj mohla
 ještě co mětka prazit. Všichni vyšli ven v čele s hudbou,
 která vyhárala do přechodu. Místní hři máj porázejí
 (pílu a sekerou) hudla hraje přitom smutné píseň

(těla, hořela lipa hořela' neb jinou). Všichni mladí hoři chtěli
 dostat pramá nejvyšší ho nicholu máje špičky. O tu to
 tu se náležejí tuhé lože. Kdo získá špičku máje má pak
 a hospodě sůl. Jinou (asi před 50 lety) se špička držela a
 ten kdo je vydržel měl pak také sůl. Když to patři
 největším, kteří hned při dopadu máje ji ulomí.
 Také Vinařičti hoři přádeji do sousední vsi výpady pro
 máj. V roce 1940 „ukradli“ Vinařičti hoři máje s obcí Bykovo
 Želkovic a Suchbátstý. Tehdy staly na Vinařické návsi 4
 máje i s nási a celá vesnice na to byla hrdá. Ovšem
 kládání pak bylo vše, neb hoři s těch obcí ji mocí chtěli
 zpět a tak padla i mnohá rána o pěstě těchto májů.
 Zamotají se v Suchbátstých byly máje (1900) a máj stála
 na vrch. sokola. Při selaně, ale někdo máj prasil a
 ukradl špičku. Tedy nemohla pak být slavnostně prasa
 pěstě si ji nehlídali a pak stálo i ostřejší výměna
 násovi (pačka) a pro suchbátstské ovšem i ostudo. Hestý
 je to ryk a stojí za to, aby byl uchován.

6. července.

V tento den se na počest upálení sv. J. Husa
 páčila pietní hranice. Tato hranice byla slovena z dřeví, kteří
 darovali občané obce na tento slavnostní obřad. Byla vždy
 zahájena slavnostně nedoučením obce či kultury jinde většinou
 zpíváním moravské písně, recitací dětí a zpíváním
 než ratna dohrála. Dlouho než se občané Vinařice marali
 a „všivky“ domů. V okupaci (1940) tento ryk zanikl.

Začátek žní. Když šel hospodář první sekat obilí (měřinou žit). zastavil na rohu pole, že poklínal sám i sebe a všichni se společně prouklili a poděkovali tak za úrodu a žnili, aby jí v průběhu dostali domů. Pak teprve sekač pokládal první klasy obilí na zem.

Obžínky: Když se ocházejí s pole poslední snopy je žena ozdobena hvězdami a děvkata na hvězdě na šně vyškají a zpívají píseň se ži "nesou stoupy". Tento konec žní se slaví obžínkou, že jejich práce šťastně skončila. Tento ryk obžínky již ve vinařích se nekona. Jen někdy je veselice na přest skvělení těchto prací.

Posvícení: Vinařské posvícení se drží vždy druhou neděli v září (na narození pan. Marie měřinou pro tento den 8. 11.). Přípravou na tento den v každé vesnici tak slavný se konají již týden napřed. Byť se a "quantu" vyčistí to je dříve mezi, čistí obilí ale i hospodářství a dům. Celý týden trvají přípravy hospodářské. V pátek se pění koláč, zalijí dříve. V sobotu je již obkládí a již se pění. Posvícení se slaví vždy klučně. V neděli odpoledne se sjelo příbuzenstvo a pozvání hosté k hostině posvícenské. Sejdou se svačiny s celé vesnice na návsi u kopyček či stálic (která již na týden dopředu přijíždějí do vesnice). Večer se jde do hospody tančit a bavit se, někdy až do rána. Druhý den, v pondělí je pěkná hodinka čili "pěkná". Již od rána

je mateční deň. Šel hoch na pomiecu ne smýtych šatech
 musí o pěknu v těch nejlepších tancujících šatech. Již po oluďi
 vyháraná kapela. Nevináviech je o pěknu tádný zup, že
 hudelníci obědrou celou nes od čísla k číslu a zahajou
 hospodáři tu „jeho nejmilejší“. Hospodyně je za to odměni
 koláci či nýsluškou i penězi. Pěknu partu obuváči mu, kterou
 také u nás každoročně užíváme. V dřívějších dobách se
 v útey slavilo ještě „sousedská“. To již u nás nejví
 nek páci čká a musí hospodáři již netypičně čkají
 až pěkna skončí což je většinou ráno. Tato sousedská
 byla jen pro ženosté a volané a dříve se ještě v Hostounech,
 kteří mají pomiecu s naší Vinářiškami v stejný deň,
 za týden se slavilo „mladé pomiecu“ to bylo již
 bez hosté a musilo se to jen na taneční zálam. Také toho
 se již ve Vináriech nedělá. O pěknu vždy mladší generace,
 která se voláhla do světa (ženěním - páci) se sejde na
 „palmčkách“ (luka za vsí) k tradičnímu souboji v kopané.

Taneční zábavy: Bývají všude tedy i v naší obci pořádány
 taneční zálamy pod různými jmény: Pomláčková, Josefka,
 Rekvětská zálam, německá atd. V masopustu různé koprače
 pořádají plny, které se dle toho nazývají (haněšky, myslimecký)
 atd. Dříve dle vyprávění se tance: polka, valčík, krapík
 mazúrka, čtverka, sejdouš a sousedská. Dnes se tančí
 polka, valčík, tango, mazúrka, vals a jiné moderní tance.

Mezi nimi je slofox, fox, my my, my - my atd. Tot se ale na vesnici málo tančí. Dříve se na ples tančila i národní hudeba je škoda že tento tanec upadá v zapomnění.

Mikuláš: Předvečer sv. Mikuláše má pro děti stále své kouzlo. V naší vesnici chodí sv. Mikuláš s dvěma (nejméně) čerty a andělem po stavení kde jsou menší děti, které ještě neví. Přípravu a oblečení si dělají předem sami děti. Přijde septa se jak jsou hodné děti, ty se prouolí, a jsou odměněny andělem, který s kouskem dá dítěti pambůlek, mason, jablko atd. Kde jsou již větší a nechtějí se lat vyše Mikuláš čerty a ty svinějí mukoly, i dospělejší děvčata či hochy. Dříve a mukoly ještě dnes si děti dávají za okno punčochu, kterou ráno najdou naplněnou dobrotou někdy též uhlím. Jistě starý zvyk, ale stále hezký.

Štědrý den - vánoce: Vánoce jsou nejadostnější a nejkonalnější svátky rodině v celém roce. Co kouzla a tajem má Štědrý den v jiném, kde se skutečně děje dle starého zvyku a neodlíná se jim tak vědnu. Na tyto svátky jsou nezbytné "vánočky" stromček a vánoční kapa. Dříve si všude děti stavěly za okno do mechu "Bethlém" dnes již málo. V každé rodině se připravuje a strojí stromček (máště jsou-li malí děti) a členové rodiny chystají pro své nejbližší vánoční dásky. Dříve vždy před štědrým večerem chodil místní pastýř a hrál pastýřskou melodii, popíal veselé vánoce a obdarovával oděšl dátky k sousedovi a šel celý měř sněho bíhou ruce

nad kvačičkami tato Akliná melodie. Toto poznámko, když se pěstaly pasty ovce. (po roce 1945) a obecní pasty si našel jiné zaměstnání. Večer i večer je slavnostní. U stolu musí být všichni členové rodiny, před večerem se pomodlí dle starého zvyku i za zemřelé a s písní, aby se napřesok zase sešli u společné večer. Večer je určen dle chuti a charakteru rodiny, však vždy slavnostní. Golánka kůže rybi, ryby různé upravené, nebo rajče, kulo (staré jídlo pasty) vždy se salátem pod jablkový zájem sájem. V každé rodině se dožívají alespoň 2-3 chody hlavních jídla. To večer je nadělka, instalování dávků, upíjení a dolná pohoda čim tento večer milý celí rodině, ať štedrý večer je řada pívání a zvyků, házení střínce přes klan (otčili se špičkou nebo pěstí do světa či okrajené) krájení jablek (křátek či hruška s jader) ob odhýpání olůvek, různé společenské hry a se upíjení a pohody končí tento svatý večer.

Koleda: „Na postřední nátek“ (26.XII.) na sv. Štěpána se chodí koledovat. U nás také chodí děti koledovat, ale jen ke známým a po udělení tohoto zvyku ne jako dříve - pro koledu.

Mládež koledovala:

Koleda, koleda, Štěpáne,
co to neseš ve dřevě?
Klan, neseš, koledu,
upadl jsem s ní na led.
Ať se na mě alehli,
koledu mi snědli,

a ten malý nejmě,
přehal mi střínce.
Co mám smutný dělati,
musím chodit koledovati.

Ti menší koledovali:

Koleda, koleda, miška,
dejte pro višku,
nedáte-li pro višku,
udělám vám díku do bozišku!

Za koledování dostávaly děti jablka, ořechy, cukroví, peníze.

Silvestr:

Poslední den v roce oslavuje náš lid veselým. Již odpoledne je nátek a každý se připravuje brzo se jít do spolčit se starym rokem. U nás v obci není zábava, ale všude v okolí je tedy chodíme do sousední obce. Dříve se i u nás přádaly silvestrovské měchy, s písničkou, kuplety, malou scénou i poděpší zábavou, nyní již pro velkou konkurenci okolí se tak neděje. To veselých kupletůch byla půlnoční scéna. Když se odtá suamení, že je půlnoc ustávají všichni a suamení si navzájem přeji vše nejlepší v novém roce, štěstí, zdraví, lá i silvestrovsky, urovnání políček přeči tota plánu. Chybi se šepce připiji a začne se ostarovat, "stary rok" až do kileho rána. Tu je prolevo malá špička a suamení utíky jindy neuznané za vhodné. Veselost v plné míře a spěn sněží vřochy jako symbol pro stary rok i na uvítání nového.

Druhý den, "na stary rok" si všichni občané jak se potkají, potěšou sebou a přeji:

"Vše nejlepší v novém roce!"

J. Střel.
komitai.